

บทที่ 6

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีอากร

รายรับของรัฐบาล

รายรับของรัฐบาลแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รายรับที่เป็นรายได้ หมายถึง รัฐบาลได้มาโดยไม่ต้องมีภาระต้องใช้คืน ได้แก่

1.1 การเก็บภาษีอากร ซึ่งเก็บจากบุคคล หน่วยธุรกิจตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

1.2 รายได้จากรัฐพาณิชย์ เป็นรายได้จากส่วนแบ่งกำไรในการดำเนินงานของธุรกิจที่รัฐถือหุ้น ไม่ว่าจะอยู่ในรูปรัฐวิสาหกิจหรือบริษัท เช่น กิจการไฟฟ้า กิจการประปา สลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น

2. รายรับที่มีไร่รายได้ หมายถึง รายรับที่รัฐบาลมีภาระในการชดใช้คืนในภายหลัง ได้แก่

2.1 การกู้ยืมเงิน ในยามที่มีความจำเป็นรัฐบาลอาจต้องกู้ยืมเงินมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการกู้ยืมเงินนั้นอาจกู้จากภายในประเทศหรือกู้จากต่างประเทศก็ได้

2.2 การพิมพ์ธนบัตร โดยต้องมีทรัพย์สินที่มีค่าตามกฎหมายกำหนดเป็นทุนสำรองเงินตราหนุนหลังธนบัตร วิธีนี้ต้องระมัดระวังมิฉะนั้นอาจจะทำให้เกิดเงินเฟ้อง่าย

2.3 เงินคงคลัง หมายถึง เงินสดเหลือจ่ายที่รัฐบาลเก็บรักษาไว้ในขณะใดขณะหนึ่ง ซึ่งถ้าหากอยู่ในภาวะจำเป็นรัฐบาลอาจนำเงินคงคลังมาใช้จ่ายเพื่อชดเชยรายรับที่ยังขาดอยู่

ความหมายของภาษีอากร

ภาษีอากร คือ การโอนทรัพยากรใดๆ อันมีลักษณะบังคับแต่มิได้เป็นการลงโทษจากภาคเอกชน ไปสู่ภาครัฐบาล โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ถูกระบุไว้แล้วล่วงหน้าและไม่โยงไปถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติบางประการ จากคำนิยามข้างต้นสามารถสรุปสาระสำคัญของภาษีอากร ดังนี้

1. คำว่าบังคับเก็บนั้น ผู้เสียภาษีอาจไม่สมัครใจ แต่รัฐบาลจะบังคับโดยออกกฎหมายมาใช้บังคับ ใ้บุคคลที่เข้าเงื่อนไขมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเสียภาษีต้องปฏิบัติ หากฝ่าฝืนจะต้องรับโทษ
2. เงินภาษีนั้น รัฐบาลนำไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐ โดยรัฐไม่ได้ผูกพันที่จะให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี แต่ผู้เสียภาษีจะได้รับประโยชน์ทางอ้อม กล่าวคือ รัฐบาลนำเงินภาษีที่ได้รับมาในแต่ละปีนั้นจัดสรรใช้จ่ายเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
3. ภาษีอากรเป็นลักษณะการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่รัฐบาล โดยรัฐบาลจะนำไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐ
4. ภาษีอากรไม่ก่อให้เกิดภาระในการชำระคืนของรัฐบาล ถ้าหากรัฐบาลมีความผูกพันในการชำระคืน สิ่งนั้นจะมีใช่ภาษีอากร เช่น การกู้ยืม รัฐบาลมีภาระในการชำระคืน การกู้ยืมจึงมิใช่ภาษีอากร
5. ภาษีอากร ไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็นเงินสดเสมอไป อาจเรียกเก็บเป็นสินค้าหรือบริการก็ได้

การจำแนกภาษีอากร

จำแนกภาษีออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. **ภาษีทางตรง (Direct Tax)** คือ ภาษีที่เรียกเก็บจากตัวบุคคลที่กฎหมายมุ่งหวังให้เป็นผู้รับภาระภาษี เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีทรัพย์สิน เป็นต้น

2.ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งผู้เสียภาษีสามารถได้เบี่ยงเอาคืนจากบุคคลอีกต่อหนึ่ง เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น

วัตถุประสงค์ในการเก็บภาษีอากร

1. เพื่อหารายได้ (Taxation for Revenue) ให้เพียงพอกับรายจ่ายของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลมีหน้าที่บริหารประเทศ ดูแลทุกข์สุขความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านต่างๆ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจการต่างๆ

2. เพื่อการควบคุม (Regulatory Taxation) เนื่องจากภาษีอากรมีลักษณะของการบังคับ ซึ่งหมายความว่าบุคคลที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี

1.หลักความเป็นธรรม

1.1 หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ เป็นระบบภาษีอากรที่ผู้เสียภาษีอากรทุกคนจะต้องเสียภาษีอากรคนละเท่าๆ กัน หมายความว่า ภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นควรกระจายไปยังผู้เสียภาษีทุกคนในจำนวนที่เท่ากัน

1.2 หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ ถือหลักว่าภาษีอากรที่เป็นธรรมผู้เสียภาษีจะเสียภาษีแก่รัฐตามผลประโยชน์ที่จะได้จากรัฐหรือตามกำลัง ความสามารถในการเสียภาษี

ประมวลรัษฎากร

กฎหมายภาษีอากร ที่กรมสรรพากรเป็นผู้จัดเก็บดังนี้

1. ภาษีเงินได้ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล
2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. ภาษีธุรกิจเฉพาะ
4. อากรแสตมป์

คำถามท้ายบทที่ 6

1. จงอธิบายความหมายของภาวะโลหิตจาง
2. ภาวะโลหิตจางแบ่งตามลักษณะการผลัดการสลายของเม็ดเลือดแดงได้กี่ประเภท อะไรบ้าง
3. จงอธิบายถึงลักษณะภาวะโลหิตจางที่ดี ควรมีลักษณะอย่างไร
4. จงอธิบายความหมายของ “ ประมวลรัษฎากร ”
5. จงอธิบายคำว่า ฐานภาวะโลหิตจาง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
6. ภาวะโลหิตจางแบบก้าวหน้า แตกต่างกับ ภาวะโลหิตจางแบบคงที่ อย่างไร
7. จงอธิบายความหมายของหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์และหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์